

## **Nagovor predsednika Državnega sveta Alojza Kovšce na 45. mednarodnem posvetu zadružnikov na temo**

### **Kakšna bo prihodnost slovenskega kmetijstva in zadružništva po 2020**

(Portorož, Grand hotel Bernardin, 13. marec 2018)

Spoštovane zadružnice in zadružniki, cenjeni gostitelj predsednik Zadružne zveze Slovenije g. Peter Vrisk, spoštovani g. premier dr. Miro Cerar, mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice in državni svetnik g. Cvetko Zupančič, spoštovani visoki predstavniki državnih institucij, ostali visoki gostje, gospe in gospodje,

dovolite mi, da v imenu Državnega sveta, drugega doma parlamenta, pozdravim letošnji 45. posvet slovenskih zadružnikov.

Državni svet je del parlamentarnega ustroja, zastopnik civilne družbe, ki skozi delovanje interesnih skupin uveljavlja svoje poglede, želje in hotenja v zakonodajnem procesu. Glas slovenskega kmetijstva je v Državnem svetu neposredno zastopan preko interesne skupine kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev, zato smo državni svetniki tako rekoč »iz prve roke« seznanjeni z razmerami na področju kmetijstva. Kar zadeva odnos med zadružništvom in državo je ključno, da država razume civilno-družbeno vlogo zadružništva in temu primerno ustvarja spodbudno okolje za njegovo delo. V tem smislu je pomembno podpora zadrugam in zadružništvu v zakonodajnem procesu v času po osamosvojitvi pridodal tudi Državni svet. Poudarim naj, da so bili številni zakoni s področja kmetijstva in zadružništva dopolnjeni s pripombami iz vrst stanovsko in zbornično organiziranih kmetijsko-gozdarskih združenj prav z asistenco Državnega sveta.

V zadnjih dveh stoletjih je kmetijstvo kot panoga prehodilo dolgo pot. Z njo je neločljivo povezano naše zadružništvo. Ponosni smo na zadružništvo in njegovo 146-letno zgodovino. Začelo se je z ustanovitvijo prve kreditne zadruge v Ljutomeru in nato z bliskovito naglico doživelo močan razvoj na celotnem slovenskem narodnem ozemlju, tudi na Koroškem in Tržaškem. Gospodarska in kulturna vloga zadružništva sta bili neločljivo povezani, zato so ga od samih začetkov zaznamovale pomembne narodnoobrambne značilnosti.

Danes so razmere precej drugačne. Od kmetijstva, ki je še pred stoletjem zagotavljalo preživetje pretežnemu delu prebivalstva, živi le še nekaj odstotkov prebivalstva. Pa vendar vloga kmetijstva v našem prostoru ni prav nič manjša kot nekoč, le kot panoga je pridobilo nekatere povsem nove pomene: poleg strateškega branika zagotavljanja hrane državljanom postaja kmetijstvo ključno na področju ekologije, ohranjanja kulturne krajine ter poselitve geografsko višje ležečega prostora.

Z usmerjanjem v inovativnost in pravilne poslovne odločitve bi lahko zadruge postale zgledi dobrih praks tudi na področju varovanja okolja in vlaganj v obnovljive vire. Prav tako je že mogoče pohvaliti pravilno zastavljene razvojne korake nekaterih naših zadrug v proizvodnjo in ponudbo kmetijskih proizvodov in živil višje kakovosti, specifičnih za določena lokalna območja.

Nedvomno se bodo morale slovenske kmetije v prihodnosti iz različnih razlogov še bolj povezovati. Razmere, kot jih narekuje globalizacija, same od sebe silijo v preseganje parcialnosti in zahtevajo, da veliko bolj kot v preteklosti razmišljamo strateško, da razmišljamo kot skupnost - da razmišljamo kot odgovorna država. Zadružništvo lahko v panogi kmetijstva bistveno v večji meri kot do sedaj prevzame vlogo nosilca tehnološkega razvoja, sodobnega menedžmenta in inovacij. S povezovanjem in koncentracijo ponudbe lahko postane pomemben člen v obvladovanju kmetijskih trgov, zadružno dobro organizirana ponudba pa lahko bistveno prispeva k uravnavanju bolj pravičnih razmerij znotraj t.i. verige "od vil do vilic".

V Državnem svetu smo že večkrat opozorili na problematiko kratkih prehranskih verig, lokalno pridelane hrane ter javnih naročil in ob tem v mnenjih posebej izpostavili, da bi morale zadruge v čim večji meri sodelovati v teh procesih in biti del rešitve.

Ob obravnavi novele Zakona o kmetijstvu smo med drugim ponovno opozorili na nevezdržne razmere v prehranski verigi, ko se od kmetov pričakuje, da bodo na trgu uspešni, hrano pa se prodaja po cenah, ki so za pridelovalce nevezdržne. Nekateri kmetje so se zaradi hudih pritiskov odločili, da s kmetovanjem prenehajo, po drugi strani pa se pričakuje visok delež samooskrbe. Državnemu svetu se zato zdi primerno, da je država tista, ki varuje šibkejšo stran, predvsem prve deležnike v prehranski verigi.

Zato podpiramo napore, da se zadeve na trgu uredijo na način, ki bo preprečeval nedovoljene prakse in onemogočal razmere, v katerih so pridelovalci in dobavitelji prisiljeni v dumpinške cene. Vse to pa žal dokazuje tudi, da se hrano kot osnovno dobrino v Sloveniji še vedno ceni bistveno premalo.

Spoštovane zadružnice in zadružniki, cenjeni gostje, gospe in gospodje,

če se obrnemo v četrto stoletno preteklost naše države, lahko ugotovimo, da je bilo veliko storjenega v smeri razmišljanja o vlogi kmetijstva kot strateškega sektorja. Zadružna zveza, kot stanovsko združenje, je imela, ima in bo imela tudi v prihodnje pri usmerjanju kmetijske politike zelo pomembno vlogo. Z organiziranim delovanjem lahko vpliva na usmeritve države: je pomemben sogovornik pri vseh odločitvah, ki zadevajo področje kmetijstva in gozdarstva. Brez Zadružne zveze bi bili kmetje bistveno manj povezani in zato šibkejši.

Dovolite mi, da ob današnji priložnosti čestitam Zadružni zvezi Slovenije in njenemu vodstvu za do sedaj opravljeno delo. Vsem skupaj želim, da bi 45. zadružno druženje uresničilo pričakovanja ter pokazalo nove poti, priložnosti in možnosti zadružnega delovanja tudi po letu 2020.

Hvala za besedo.